בְּאֵר הַגּוֹלָה קיח:

הָאַסְקֻפָּה בְּעִנְיָן שֶׁכְּשֶׁמַּכְנִיס הַנֶּגֶר בַּחוֹר נוֹקֵב (ג) תַּחְתָּיו בָּאָרֶץ, * הָוֵי בְּנְיָן וְאָסוּר לִנְעֹל בּוֹ: ג לְרָחְבָּה שֶׁאַחוֹרֵי הַבָּתִּים * שֶׁאֵין נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים בָּהּ (כג) תְּדִיר, אִם עָשָׂה דֶּלֶת לְפִתְחָהּ אוֹ שֶׁתּוֹלָה בָּהּ מַחְצֶלֶת שֶׁל קָנִים, וְכֵן פְּרָצָה (כד) שֶׁגְּדָרָהּ בְּקוֹצִים כְּעֵין דֶּלֶת, מ"אִם יֵשׁ לָהֶם צִיר (פְּרוּשׁ צִיר, נוֹקְבִין הַדֶּלֶת וְקוֹבְעִים בּוֹ עֵץ חַד כְּדֵי לְהַכְנִיסוֹ בָּאָרֶץ לַחְזֹר לְכָאן וּלְכָאן), אוֹ אֲפִלּוּ אֵין לָהֶם עַתָּה צִיר אֶלָּא (כה) שֶׁהָיָה לָהֶם צִיר, נוֹעֲלִים בָּהֶם (כו) אֲפִלּוּ הֵם נִגָּרִים בָּאָרֶץ רַק שֶׁקְּשָׁרָם וּתְלָאָם לִנְעֹל בָּהֶם וְלֹא חֲשִׁיב כִּבְנָה, שֶׁנִּפְקָר בָּהֶם שֶׁהוּא דֶּלֶת כֵּיוָן שֶׁהָיָה לָהֶם צִיר. הַגָּהָה: וְכָל שֶׁכֵּן אִם יֵשׁ לָהֶם צִיר עַדַיִן, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַחֲזִיר הַצִּיר לִמְקוֹמוֹ, כְּדֶרֶךְ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמָּן סִימָן תקי"ט (ס"ק) (בית יוסף (ד"ה ותנן)). אֲבָל אִם אֵין לָהֶם צִיר וְלֹא הָיָה לָהֶם צִיר, אֵין נוֹעֲלִים בָּהֶם נ"אֶלָּא אִם כֵּן הָיוּ (כז) * גְּבוֹהִים מִן הָאָרֶץ. (כח) ס"וּפְתָחָהּ הָעֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר, נוֹעֲלִים בּוֹ אֲפִלּוּ לֹא הָיָה לוֹ צִיר מֵעוֹלָם (כט) וְהוּא נִגָּרר: ד (ל) ע"דֶּלֶת הָעֲשׂוּי (לא) מִלּוּחַ אֶחָד, אוֹ שֶׁאֵין לָהּ אַסְקֻפָּה הַמַּחְתֶּה"נָה (לב) וּכְשֶׁפּוֹתְחִים שׁוֹמְטִין אוֹתָהּ וַעֲוֹקְרִים אוֹתָהּ, (ד) אֵין נוֹעֲלִים בָּהּ פ"אֲפִלּוּ יֵשׁ לָהּ צִיר*). הַגָּהָה: אֲבָל דֶּלֶת הָעֲשׂוּיָה מִקְרָשִׁים הָרְבֵּה, שָׁרֵי (לג) אַף עַל פִּי שֶׁשּׁוֹמְטִים אוֹתָהּ כְּשֶׁפּוֹתְחָהּ, אִם יֵשׁ לָהּ אַסְקֻפָּה. וְהוּא הַדִּין בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹעֲלִים בִּקְרָשִׁים הָרְבֵּה (לד) וְיֵשׁ חֲקִיקָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה שֶׁמַּכְנִיס בָּהֶם הַקְּרָשִׁים, (לה) שֶׁדֵּינָם כְּדֶלֶת (לו) הוֹאִיל (ה) וְאֵינָן לוּחַ אֶחָד בְּכָל הַדֶּלֶת (בית יוסף (ד"ה ולמ)): ה צ"שְׁדָּה תֵּבָה וּמִגְדָּל שֶׁפְּתָחֶיהָן מִן הַצַּד וְיֵשׁ

ל שם ק"א (ע"א) בְּמִשְׁנָה, וּכְפִרוּשׁ רַ"שִׁ"י (ד"ה הדלת). מ שם בְּגְמָרָא, וּכְרֻבָּא. נ שם, בְּדִמְפָרֵשׁ לַהּ רָבָא. ס טור, ומדברי הָרַא"ש שָׁם (פ"י סי' טו) בְּשֵׁם הָרַאֲב"ד. ע שם בְּגְמָרָא דֶּלֶת אַלְמָנָה, וְאִיכָּא תְּרֵי לִשְׁנֵי בְּפִרוּשׁוֹ, וּפָסַק הַשּׁוּר כִּשְׁנֵיהֶם לְהַחְמִיר. פ תּוֹסְפוֹת שָׁם (ד"ה דלת) וְהַשּׁוּר. *) (וְאֵם מַתִּיר לִסְלֹק תְּרֵיסֵי הַחַנְיוֹת, לְקַמָּן בְּסִימָן תקי"ט (ס"א)). צ שם ק"ב (ע"ב) בְּבְרִייתָא.

בְּאֵר הַיטֵב

שְׁמוֹסְקִין בּוֹ זַיתִּים, אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹעֲלִין בּוֹ, מִכָּל מָקוֹם מִקְרֵי מְלֹאכְתּוֹ לְאִסּוּר, כֵּן מַשְׁמַע בְּרַמְבַּ"ם (פכ"ו ה"ז): ב (ג) תַּחְתָּיו. וְאִם מִתְּחִלָּה עֲשָׂה חֵלֶל בְּקַרְקַע מָקוֹם שֶׁהַנֶּגֶר יְהֵיָה רֹאשׁוֹ שָׁם, שַׁאֵינוֹ מוֹסִיף נֶקֶב בָּאָרֶץ, אֵין אִסּוּר. עוֹד נִרְאֶה לִי דְּאִם עוֹשִׂין טַבְעַת שֶׁל בַּרְזֶל בְּאֶמְצַע הַבְּרִיחַ וּבוֹ אוֹחֲזִין בְּשָׁעַת פְּתִיחָה וּנְעִילָה, הֲרֵי־כְּעוֹשֶׂה לוֹ בַּיִת יָד וּמַתִּיר אֲפִלּוּ אֵין קֶשׁוּר וְתָלוּי. ט"ז (סק"ב), עַיֵּן שָׁם: ד (ד) אֵין. וְהוּא הַדִּין בְּסֶקֶק חָלוֹן אִם אֵין עֲשׂוּי לִפְתֹּחַ אֶלָּא לְעִתִּים רְחוֹקוֹת, הֲרֵי כְּאֹהֶל קָבוּעַ. הָרַא"ש סוֹף עֲרוּבִין (פ"י סי' טו ע"י"ש): (ה) וְאֵינָן. וְהַבַּ"ח (ס"ה) מַקֵּל אַף בְּלוּחַ אֶחָד אִם עֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר, וְהַרְמַבַּ"ם (פכ"ו ה"ט) מַקֵּל טְפֵי. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח):

בְּאוּר הַלָּכָה

* **הָוֵי בְּנְיָן.** בַּגְּמָרָא (עירובין קב.) אֵיתָא מְשׁוּם דְּמַחֲזֵי כְּבוֹנֶה:

ג * **שֶׁאֵין נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים בָּהּ תָּדִיר.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כז). **וְעַיֵּן בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת** (סק"ט) **דְּמִצַּדַּד א]דִּבְפִתְחָהּ הָעֲשׂוּי לִכְנֹס בְּפִתְחוֹת מְשֻׁלָּשִׁים יום, הָוֵי כְּפִתְחָהּ הָעֲשׂוי לִכְנֹס בָּהּ תָּדִיר:**

* **גְּבוֹהִים מִן הָאָרֶץ.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כז). וְהֵנָּה בִּנְשִׁמַת אָדָם (ח"ב) כְּלַל ל"ט (סק"א) הֶרְחִיב הַדִּבְרִים בְּעִנְיָן זֶה וְכָתַב, דְּמַה דְּאִיתָא בַּמִּשְׁנָה (עירובין קא.) דְּבָעִינַן שֶׁיִּהְיוּ גְּבוֹהִים מִן הָאָרֶץ, יֵשׁ מַחְלֹקֶת הָרִאשׁוֹנִים בְּבֵאוּרוֹ עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב בְּכָל דִּבְרֵיהֶם. וּבָאֵמֶת בְּאוּרוֹ שֶׁיָּצָא לְחַדֵּשׁ בְּעִנְיָן זֶה וְעַל יָדֵי זֶה נִשְׁתַּנָּה הֲלָכָה בְּהַחֲזֵי אָדָם (ס"ה) הוּא מִלְּתָא חֲדָתֵי, וְכִמְעַט כָּל הָרִאשׁוֹנִים לֹא פֵּרְשׁוּ כֵּן, הֲלֹא הֵמָּה הָרָן"ה (המאור לג: ד"ה הוא) וְהָרִיטְבָּ"א (עירובין קא. ד"ה מתני') שֶׁהֵבִיאָם בְּעַצְמָן, שֶׁפֵּרְשׁוּ בְּהֶדְיָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה, וְכֵן רַ"שִׁ"י בְּפִשְׁנָה (ד"ה אין) מוֹכִיחַ גַּם כֵּן בְּהֶדְיָא שֶׁפְּרָשׁ כֵּן, וְגַם הָאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' עח) הֶעָתִּיקוֹ, וְגַם הָרַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (עירובין פ"י מ"ח) מַשְׁמַע דְּמִקְרֵשׁ גַּם כֵּן שֶׁיִּהְיֶה קָשׁוּר, וְהוּא מִמַּשׁ כְּעֵין פֵּרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת בְּדַף קכ"ו עַמּוּד ב' (ד"ה ודי תימא) [וְלִפְלָא שֶׁכָּתַב נִשְׁמַת אָדָם דְּמַהַרְמַבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה מַשְׁמַע דִּבְרֵיהֶם דִּבְכוּבֵּה מִן הָאָרֶץ מַהֲנֵי אַף עַל פִּי שֶׁאֵין קָשׁוּר כְּלָל, דְּאִדְרַבָּה מוּכָח שָׁם לְהֶפּוּךְ בְּסוֹף דִּבְרֵיהֶם עַיֵּן שָׁם]. וּמַה שֶּׁכָּתַב נִשְׁמַת אָדָם דְּמַהֲרִי"ף (עירובין לג:) וְהָרֹא"שׁ (שם פ"י סי' יג) וְהָרַב עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא (פ"י מ"ח) וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע הַפְּשָׁטוּת כְּדִבְרֵיהֶם, לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא רָאִיתִי בָּזֶה שׁוּם רְאָיָה לִדְבָרָיו, דְּהָלֹא הֶעְתִּיקוּ כֻּלָּם רַק לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה, וְכִי הֵיכִי דְּמַקְרֵשׁי הָרָן"ה וְהָרִיטְבָּ"א וּשְׁאָרֵי הָרִאשׁוֹנִים לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה יִפְרְשׁוּ גַּם כֵּן כְּדִבְרֵיהֶם. וּמַהֲרַמְבַּ"ם בְּחִבּוּרוֹ (פכ"ו ה"ח) גַּם כֵּן אֵין הוֹכָחָה כָּל שֶׁהוּ לְהַמְצִיץ, וּכְבָר שְׁכָּפַרוּשׁ הַמִּשְׁנָה שָׁלוּ מַשְׁמַע בְּהֶדְיָא דְּמִקְרֵשׁ שֶׁיִּהְיֶה קָשׁוּר, וְלֹא נֶאֱמַר סָעֵד לִדְבָרָיו כִּי אִם תְּדִיר, (יח) הַכֹּל יוֹדְעִין שֶׁלָּבָלָת הִיא עֲשׂוּיָה וְלֹא מֵחֲזֵי כִּבְנוֹיָה: (כט) וְהוּא נִגָּרר. בְּאָרֶץ כְּשֶׁפּוֹתְחָהּ. וְהִנֵּה מִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע (יט) דְּעַל כָּל פָּנִים קָשׁוּר מִיהוּ בְּעֵינָן, אֲבָל מִלְּשׁוֹן הַגְּ"הָ בְּסָעִיף ד' מַשְׁמַע דְּסִבְרָא לַהּ דַּאֲפִלּוּ אֵינוֹ קָשׁוּר כְּלָל שָׁרֵי אִם יֵשׁ לָהּ אַסְקֻפָּה מִלְּמַטָּה, וְיֵשׁ לְהָכֵל בָּזֶה [עַיֵּן בְּהַגֶּ"ר"א (ס"ד) שֶׁכָּתַב שֶׁכֵּן הוּא דַּעַת הָרִי"ף (עירובין לג:) וְהָרַמְבַּ"ם (פכ"ו ה"ט), וּבִפְרָט שֶׁכֵּן סָתַם הָרַמְ"א]: ד (ל) דֶּלֶת הָעֲשׂוּי וְכוּ'. הֵיכִי דְּמִי (כ) לְפִי שֶׁאֵין לָהּ תְּקוּנֵי הַדֶּלֶת כְּשֶׁאָר דְּלָתוֹת הֲוֵי כִּסְתִימָה בְּעִלְּמָא וְנִרְאֶה כְּבוֹנָה. וּמִיָּרֵי כֵּאן (כמ) אֲפִלּוּ בְּפָתַח הָעֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר: (לא) מִלּוּחַ אֶחָד אוֹ שֶׁאֵין וְכוּ'. וְדַעַת הָרַמְבַּ"ם (שם) דְּלֹא אִסּוּר אֶלָּא בְּתַרְתֵּי לְרַעוּתָא, דְּהֵינוּ שֶׁהוּא מִלּוּחַ אֶחָד וְגַם אֵין לָהּ אַסְקֻפָּה. וּבְפָתַח הָעֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר, ג]מְצַדְּדִים (כנ) הָאַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל שִׁיטָתוֹ לְהָקֵל: (לב) וּכְשֶׁפּוֹתְחִין וְכוּ'. מַשְׁמַע מִזֶּה (כנ) דְּהוּא מִיָּרֵי בְּשֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה, אֲבָל אִם הִיא קְשׁוּרָה וּתְלוּיָה, אַף שֶׁנִּגְרֶרֶת בָּאָרֶץ כְּשֶׁפּוֹתְחָהּ, שָׁרֵי אַף שֶׁאֵין לָהּ תִּקּוּנֵי דְּלָתוֹת כְּרָאוּי, וְהֵינוּ מִשּׁוּם דְּכֵאן מִיָּרֵי בְּפָתַח הָעֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר: (לג) אַף עַל פִּי שֶׁשּׁוֹמְטִין וְכוּ'. הֵינוּ שֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה כְּלָל. וְאַף עַל גַּב דִּבְרִיש סָעִיף ג' בְּדֶלֶת שֶׁל רְחָבָה שֶׁגַּם הִיא מִפְּתָמָא עֲשׂוּיָה כְּשְׁאָר דְּלָתוֹת, וַאֲפִלּוּ הָכִי מַחְמִירִינַן שֶׁיִּהְא קָשׁוּר וְתָלוּי מִבְּעוֹד יוֹם, הָכָא אִיָּרֵי בְּפָתַח שֶׁהוּא עֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר וְכַנַ"ל, וּסְבִירָא לַהּ דְּבָזֶה לֹא בָּעֵינַן (קָשׁוּר) [קְשׁוּר] כְּלָל וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסָעִיף קָטָן כ"ט [הַגְּ"ר"א]: (לד) וְיֵשׁ חֲקִיקָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהַחֲקִיקָה נֶחְשֶׁבֶת כְּאַסְקֻפָּה: (לה) שֶׁדֵּינָם כְּדֶלֶת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּאַף עַל גַּב דְּהַקְּרָשִׁים אֵינָם מְחֻבָּרִים וְהוּא מַכְנִיס כָּל קֶרֶשׁ בִּפְנֵי עַצְמוֹ, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא נֶחְשַׁב כְּדֶלֶת שֶׁל לוּחַ אֶחָד: (לו) הוֹאִיל וְאֵינָן וְכוּ'. כְּבָר כָּתַבְנוּ לְעֵיל (ס"ק לא) דְּהָאַחֲרוֹנִים מְצַדְּדִים לְהָקֵל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֲפִלּוּ בְּאֵינוֹ קָשׁוּר אֲפִלּוּ בְּנִפְתָּחָה הָאַסְקֻפָּה [טַ"ז (סק"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]. וְנִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת הַגְּרָ"א שֶׁמַּחְמִיר לְעֵיל בָּעֶשָׂה לוֹ בַּיִת יָד וּמַתִּיר אֲפִלּוּ אֵין קָשׁוּר וְתָלוּי. טַ"ז (סק"ב), עַיֵּן שָׁם: ד (ד) אֵין. וְהוּא הַדִּין בְּסֶקֶק חָלוֹן אִם אֵין עֲשׂוּי לִפְתֹּחַ אֶלָּא לְעִתִּים רְחוֹקוֹת, הֲרֵי כְּאֹהֶל קָבוּעַ. הָרַא"ש סוֹף עֲרוּבִין (פ"י סי' טו ע"י"ש): (ה) וְאֵינָן. וְהַבַּ"ח (ס"ה) מַקֵּל אַף בְּלוּחַ אֶחָד אִם עֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר, וְהַרְמַבַּ"ם (פכ"ו ה"ט) מַקֵּל טְפֵי. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

וְכֵן בִּשְׁאָר מִגְדָּרִים (משו"ת סק"ב): ג (יז) בַּיִת יוֹתֵר (ד"ה ופתח) בְּשֵׁם הָרַאֲבַ"ד: (טו) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח): (מז) הַגְּ"ר"א (ס"ט) וְכֵן מוֹכִיחַ בְּרַ"שִׁ"י בְּמִשְׁנָה (עירובין קא. ד"ה אין): (יז) כֵּן מוֹכִיחַ בְּרַ"שִׁ"י (ד"ה הא) וְהָרִיטְבָּ"א (עירובין לג: ד"ה מתני'): וְהוּא בִּנְשִׁמַת אָדָם (ח"ב כלל ל"ט סק"א) וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ובהחיים): (יח) לְבוּשׁ: (יט) וְכֵן כָּתַב הַגְּ"ר"א בְּכִנּוּיֵ הַמְחַבֵּר, וּבְדַעַת הַגְּהָ כּוֹתֵב גַּם כֵּן (בסעי' ד) כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ: ד (כ) רַ"שִׁ"י (עירובין קא. ד"ה רחוי): (מא) כֵּן מוּכָח בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה הלת) וְכֵן כָּתַב הַגְּ"ר"א בְּדַעַת הָרִי"ף (עירובין לג:) וְהָרַמְבַּ"ם (פכ"ו ה"ט): (כב) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח): (כג) הַגְּ"ר"א לְפִי גִּרְסַת הָרִי"ף שֶׁגִּרְסָה שְׁאִינָהּ נִגָּרֶרֶת וְאִירֵי לְרִידָה בָּעֲשׂוּיָה לִכְנִיסָה וִיצִיאָה, וּמִשְּׁמַע לְפִי זֶה

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו"ע הרב (סי' תקיט ס"ד) כתב דתדיר היינו דרכו לפתוח ולנעול כל יום. ב] וכן דעת שו"ע הרב (סעיפים יא-יב).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

לָהֶם שְׁנֵי צִירִים אֶחָד לְמַעְלָה (לז) וְאֶחָד לְמַטָּה, אִם יָצָא הַתַּחְתּוֹן כֻּלּוֹ מִמְּקוֹמוֹ, אָסוּר לְהַחֲזִירוֹ (לח) שֶׁמָּא יִתְקַע, אֲבָל אִם יָצָא מִקְצָתוֹ, דּוֹחֲקוֹ עַד שֶׁמַּחֲזִירוֹ לִמְקוֹמוֹ, כֵּיוָן שֶׁהָעֶלְיוֹן נִשְׁאָר בִּמְקוֹמוֹ, בְּקַל יָכוֹל לְהַחֲזִיר הַתַּחְתּוֹן. (לט) [כ]אֲבָל כְּשֶׁיָּצָא הָעֶלְיוֹן, אָסוּר (ו) אֲפִלּוּ לְדָחְקוֹ [ט]וּלְהַחֲזִירוֹ. לִמְקוֹמוֹ:

ו [ר]מִטָּה (מ) שֶׁל פְּרָקִים (מא) אָסוּר לְהַחֲזִירָהּ וּלְהַדְּקָהּ, [ג]וְאִם תָּקַע חַיָּב חַטָּאת, (מב) [ש]וְאִם הָיָא * (דְּרָכָהּ לִהְיוֹת) רְפוּיָה, מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה (וּבִלְבַד (מג) שֶׁלֹּא יְהַדֵּק). (מד) [ת]וְכוֹס שֶׁל פְּרָקִים, מֻתָּר. (מה) לְפָרְקוֹ וּלְהַחֲזִירוֹ בְּשַׁבָּת, (מו) [א]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר (ז) (מז) שֶׁדַּיִן הַכּוֹס כְּדִין הַמִּטָּה. הַגָּהָה: וְאִם דַּרְכּוֹ (מח) לִהְיוֹת מְהֻדָּק, אַף עַל גַּב דְּעַכְשָׁיו רָפוּי, אָסוּר (מיימוני פרק כ"ב (הכ"ו) והגהות אשר"ז (פ"ג סי' כג) וכל בו (סי' נ"ו) וכן נראה דברי הטור): ז [ב]קוֹרָה שְׁנִשְׁבְּרָה, מֻתָּר לְסָמְכָהּ (מ) בַּאֲרָכוֹת הַמִּטָּה (מט) שֶׁהֵם כֵּלִי, לֹא כְּדֵי שֶׁתַּעֲלֶה דְּאִם כֵּן הֲוֵי לַהּ בּוֹנֶה, אֶלָּא כְּדֵי שֶׁלֹּא תֵּרֵד יוֹתֵר. [ג]וְהוּא שֶׁיִּהְיוּ דְּפוּיִים, שֶׁיּוּכַל לְטַלְטֵל כְּשֶׁיִּרְצֶה, אֲבָל (נ) אִם מְהֻדָּקִים שָׁם, אָסוּר: ח [ר]סַפְסָל שֶׁנִּשְׁמַט אֶחָד מֵרַגְלָיו, אָסוּר (נא) לְהַחֲזִירוֹ לִמְקוֹמוֹ. וּלְהַנִּיחַ אוֹתוֹ צַד הַשְּׁמוּט עַל סַפְסָל אַחֵר,

בְּאֵר הֵיטֵב

ה (ו) **אֲפִלּוּ.** מִזֶּה יֵשׁ לִלְמֹד, דְּיֵשׁ לְמִחוֹת מַה שֶּׁנּוֹהֲגִים בְּסְעֻדּוֹת לְסַלֵּק הַחֻלּוֹן עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת, וְזֶה אָסוּר גָּדוֹל, כֵּיוָן שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל חַיָּב חַטָּאת, אָסוּר בְּאֵינוֹ יְהוּדִי מִשּׁוּם שְׁבוּת. וְכָל שֶׁכֵּן אוֹתָן שֶׁלּוֹקְחִין הַקּוּטְרִי"ן מִן הַחֲלוֹנוֹת, וַאֲפִלּוּ יִשְׂרְאֵלִים רְגִילִים לַעֲשׂוֹת כֵּן, וְאֵינָם יוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה חִיּוּב חַטָּאת. טַ"ז (סק"ה): ו (ז) **שֶׁדַּיִן.** וְהוּא הַדִּין הַשְּׁטָעַנְדְּ"ר שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁמַּנִּיחִים עָלָיו סְפָרִים. אֶגְדָּה (סר' קטז). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יב), דִּכְסוֹת שֶׁלָּנוּ הָעֲשׂוּי בְּחֲרִיצִים סְבִיב וּמְהֻדָּקִים בְּחֹזֶק לְכֵלִי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כד) אַף בְּלוּחַ אֶחָד, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ אַסְקֻפָּה וְהוּא עָשׂוּי לְכָנִיסָה וִיצִיאָה תְּדִירָה: **ה (לז) וְאֶחָד לְמַטָּה.** וְיֵשׁ חוֹר בַּמִּפְתָּן שֶׁהַצִּיר נִכְנָס לְתוֹכוֹ, וּכְנֶגְדּוֹ יֵשׁ לְמַעְלָה חוֹר אֶחָד שֶׁהַצִּיר הָעֶלְיוֹן הוּא בְּתוֹךְ הַחוֹר: **(לח) שֶׁמָּא יִתְקַע.** בְּחֹזֶק בְּסִכִּין וּבְיתֵדוֹת שֶׁלֹּא יוּכַל עוֹד לָצֵאת מִשָּׁם, וְהֲוֵי מַכֶּה בְּפַטִּישׁ. (כה) וַאֲפִלּוּ הֵיכִי שֶׁהַחוֹר הוּא בְּאֶמְצַע פֶּתַח הַתֵּבָה דְּלֹא שַׁיְּךְ לְמִגְזַר כָּל כָּךְ שֶׁמָּא יִתְקַע, אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר, דְּגָזְרִינַן בְּאֶמְצַע אַטּוּ מִן הַצַּד. (כו) וַאֲפִלּוּ בְּצִירִים שֶׁלָּנוּ שֶׁהֵם מִבַּרְזֶל, אָסוּר לְהַחֲזִיר דַּלְתֵי הַכֵּלִים, דְּגָזְרִינַן שֶׁמָּא יִרְאֶה שֶׁהַצִּיר אֵינוֹ תָּקוּעַ יָפֶה וְיַחֲבֹּר אוֹתוֹ בְּמַסְמֵרִים: **(לט) אֲבָל כְּשֶׁיָּצָא הָעֶלְיוֹן.** דְּעַל יְדֵי זֶה הוּא נוֹפֵל לְגַמְרֵי, (כז) גַּם הַדְּחִיקָה אָסוּר כְּמוֹ חֲזָרָה:

ו (מ) **שֶׁל פְּרָקִים.** הֵינוּ שֶׁעֲשׂוּיָה פְּרָקִים פְּרָקִים בִּשְׁבִיל בַּעֲלֵי אֻמָּנוּת שֶׁיּוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת אֹתָם בַּדֶּרֶךְ, וּכְשֶׁבָּאִין עַל מְקוֹמָם מַחֲזִירִין פְּרָקֶיהָ יַחַד וּמוֹשִׁיבִין אוֹתָהּ: **(מא) אָסוּר וְכוּ'.** גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִתְקַע בֵּיתֵדוֹת וּמַסְמְרִים דְּהֲוֵי גְּמַר מְלָאכָה, וְחַיָּב מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ. (כח) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּכֵיוָן שֶׁעוֹשֶׂה בָּזֶה כְּלִי גָּמוּר, חַיָּב מִשּׁוּם בּוֹנֶה, וְעַיֵּן בְּסִימָן שי"ד סָעִיף א' וּבְהַגָּהָ"א שָׁם: **(מב) וְאִם הִיא דַּרְכָּהּ וְכוּ'.** דְּשׁוּב אֵין לָחֹשׁ כְּלָל שֶׁמָּא יָבֹא לְתָקְעָן: (מג) **שֶׁלֹּא יְהַדֵּק.** וְרָפוּי רְאִינוּ רָפוּי (כט) אָסוּר: (מד) **וְכוֹס שֶׁל פְּרָקִים.** שֶׁיֵּשׁ כּוֹס שֶׁמְּפָרְקִין אוֹתוֹ מֵעַל רַגְלוֹ: (מה) **לְפָרְקוֹ וּלְהַחֲזִירוֹ.** [י]כְּשֶׁהוּא (ל) רָפוּי. וְהַשַּׁעַם, דְּאֵין דַּרְכּוֹ לְהַדֵּק כָּל כָּךְ בְּחֹזֶק שֶׁיִּהְיֶה חָשׁוּב כְּמוֹ תְּקִיעָה, וְעַל כֵּן אֵין לָחֹשׁ שֶׁמָּא יִתְקַע. וְהַיְשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר סְבִירָא לַהּ [ח]כַּיָּן דְּעַל כָּל פָּנִים דַּרְכּוֹ לְהַדֵּק, (לא) גַּם בְּרָפוּי אָסוּר כְּמוֹ בְּמִטָּה שֶׁל פְּרָקִים. כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יב) דְּכוֹסוֹת שֶׁלָּנוּ הָעֲשׂוּיִים בַּחֲרִיצִים סָבִיב [כְּמוֹ אֵלּוּ שֶׁיֵּשׁ שרו"ף סְמוּךְ לְרַגְלָם] וּמְהֻדָּקִים בְּחֹזֶק, (לב) לְכֵלִי עָלְמָא אָסוּר, וְכִסּוּי הַכֵּלִים, אֲפִלּוּ אִם עֲשׂוּיִים כְּךָ שָׁרִי, דְּהָתָם אֵין עֲשׂוּיִים לְקִיּוּם רַק לְפָתְחָן וּלְסָגְרָן תָּמִיד. וְכֵן כָּתַב הַטַּ"ז (סק"ז). (לג) וַאֲפִלּוּ הַכֵּלִים שֶׁאָסוּר לְפָרְקָן וּלְהַחֲזִירָן, מִכָּל מָקוֹם לְטַלְטְלָן שָׁרִי, וְלֹא גָּזְרוּ אֶלָּא בְּמִנּוֹרָה שֶׁדַּרְכָּהּ לְהִתְפָּרֵק כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סוֹף סִימָן רע"ט וְכָל כַּיּוֹצֵא בּוֹ, אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִתְפָּרֵק שָׁרִי טַ"ז (סק"ז). הַנּוֹדוֹתוֹ שֶׁל בְּרִיל שֶׁשָּׁם לְנוּ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שְׁרוּי"ף, מַאַחַר שֶׁעִקַּר תַּשְׁמִישׁוֹ עַל יְדֵי פְּרוּק תָּמִיד, לֹא מִקְרֵי גְּמַר מְלָאכָה אֲפִלּוּ אִם הוּא תּוֹקֵעַ בְּחֹזֶק הַשְׁרוּי"ף. עַיֵּן שָׁם. **ז (לח) בְּאֲרֻכּוֹת.** וְעַיֵּן בְּעַלְמָא, אַף עַל פִּי שֶׁהוּכַן

בַּאוּר הַלָּכָה

מִדִּבְרֵי הָרַב הַמַּגִּיד (פכ"ו ה"ח) וְהוּא יְחִידָאָה נֶגֶד כָּל הָרִאשׁוֹנִים הַנַּ"ל לְעִנְיַן הֲלָכָה, וְעַל כֵּן הֶעְתַּקְתִּי אֶת בְּאוּרָם בְּפֵרוּשֵׁנוּ:

ו * דַּרְכָּהּ לִהְיוֹת רְפוּיָה. וְהֵינוּ שֶׁאֵינוֹ מַקְפִּיד אִם יִתְנוֹעֵעַ בְּתוֹךְ הַחוֹר, מֻתָּר, דְּאֵין לִגְזוֹר אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת מֻעֲמָדָה בְּדַחַק [כַּלְבּוֹ (סר' לא) בְּשֵׁם הָרַאֲב"ד], [ו]אֲבָל בְּסִמַ"ג (לאוין סה) אִיתָא דְּדוֹקָא דָּבָר שֶׁצָּרִיךְ גְּבוּרָה וַאֲמָנוּת אָסוּר, עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יא):

בֵּאוּר הַלָּכָה

ו [ר]מִטָּה שֶׁל פְּרָקִים אָסוּר לְהַחֲזִירָהּ וּלְהַדְּקָהּ. וְכֵן הוּא בְּסִמַ"ג (לאוין סה) בְּשֵׁם הָרַאֲב"ד, וְכֵן הוּא בְּהַגָּהוֹת אַשֵּׁרִי (פ"ג סי' כג) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם (שם). וְכֵן הוּא בְּמִיְּמוֹנִי (פכ"ו ה"ח) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם (שם). וְכֵן הוּא בְּהַגָּהוֹת אַשֵּׁרִי (פ"ג סי' כג) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם (שם). **[ש]וְאִם הִיא.** וְכֵן הוּא בְּהַגָּהוֹת אַשֵּׁרִי (פ"ג סי' כג) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ם (שם). **ר** שַׁבָּת מ"ז ע"א). **ש** שָׁם (ע"ב) וּכְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בִּכְרִיתָא. **ת** טוּר לְדַעְתּוֹ, וְרַבֵּנוּ יְרֵחֶם (נתיב יב ח"ד) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ פְּרָץ בְּפֶרֶק ד'. **א** טוּר בְּשֵׁם מָהֲרַ"ם מְרוֹטֶנְבּוּרְג, וְהֶבְלְבּוֹ בְּסוֹף הִלְכוֹת שַׁבָּת (סר' לא). **ב** שַׁבָּת קנ"א (ע"ב) בְּמִשְׁנָה. **ג** שָׁם מ"ג ע"א) בְּדִמְקָרֵשׁ לַהּ רַב הוּנָא, וְרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ"ה (הכ"ה). **ד** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתוב) מִדִּבְרֵי תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן ע"א.

ק הָרא"ש (פ"י סי' טז) נִסְתַּפֵּק בָּזֶה: וְהַשּׁוּר פָּסַק לְהַמְרָא. וְכָתַב הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק כ"ב (הכ"ה) שֶׁכֵּן נִרְאֶה מִדִּבְרֵי רַמְבַּ"ם (שם).

לְכתחילה. **ד]** ובשו"ע הרב (סכ"א) כתב לדעה זו שאף שדרכו להיות מהודק קצת מותר להחזירו ולהדקו קצת. **ה]** ובשו"ע הרב (שם) כתב שהאוסרים אסרו רק להדק קצת, אבל ברפוי מותר להחזיר. **ו]** ובשו"ע הרב (סכ"א) כתב: כל כלי של פרקים שנתפרק אסרו חכמים להחזירו בשבת אפילו אינו מהדקו אלא מעט וכו' גזרה שמא יתקע בחוזק, אבל אם אינו מהדקו כלל וכו' מותר, והוא שדרכו של כלי להיות כך רפוי לעולם אבל אם דרכו להיות מהודק ותקוע בחוזק וכו'. ומשמע מלשונו כהכלבו. **ז]** וכן כתב בשו"ע הרב (סכ"ג).

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ב) אסר בקשור, ואפילו בגבוהה מן הארץ, וכתב שיש מתירין בפתח העשוי לכניסה ויציאה תדיר ויש להקל בדברי סופרים. **ב]** וכתב בשו"ע הרב (סט"ז) שליטול הדלתות מהכלים מותר בכל ענין אם אינן תקועין בהן בחוזק ואין בזה משום סותר מפני שאין בנין וסתירה בכלים, אבל אם הן תקועין בחוזק יש בפריקתן משום סותר. **ג]** והוסיף בשו"ע הרב (סעיפים כ-כא) שדוקא כשעשוי להתקיים הרבה, ואם לאו הרי זה בנין עראי שאסור מדברי סופרים, ואם אינו עשוי להתקיים אפילו בשבת עצמה מותר

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah